

NORGES HØYESTERETT

Den 1. februar 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matheson, Noer og Falch i

HR-2019-195-U, (sak nr. 18-194014STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Roar Bårdlund)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder spørsmål om en straffedom skal oppheves fordi det foreligger brudd på retten til kontradiksjon.
- (2) A ble 19. mars 2018 tiltalt for grovt utroskap etter straffeloven 1902 § 276, jf. § 275 første ledd, jf. annet ledd og straffeloven § 391, jf. § 390. Grunnlaget var at han i en periode i 2015, i egenskap av daglig leder, styreleder og eneksjonær i et aksjeselskap, hadde benyttet et kredittkort tilhørende aksjeselskapet til private formål. Av tiltalen fremgår at A på den måten hadde oppnådd en uberettiget vinning på 244 519,72 kroner.
- (3) Det fremgår av tingrettens dom at aktor under hovedforhandlingen i tingretten "endret ... grunnlagsbeskrivelsen i tiltalebeslutningen, slik at den gjelder utroskap av et beløp på totalt 99 856,76 kroner". Endringen synes ikke å ha blitt gjort ved påtegning i tiltalebeslutningen, jf. straffeprosessloven § 254 siste ledd.
- (4) Nord-Troms tingrett avsa dom 29. mai 2018, hvor A ble dømt til en straff av fengsel i 45 dager og til å dekke statens saksomkostninger. Utroskapen ble ansett grov selv om beløpet var satt ned.
- (5) A anket til Hålogaland lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen. Han anførte at beløpet maksimalt utgjorde 84 382,96 kroner, og at forholdet måtte vurderes som simpel utroskap. Til dette skrev statsadvokaten 22. juni 2018 i påtegning til lagmannsretten:

"Domfeltes anke tiltres hva gjelder beløpets størrelse. En er enig at korrigert beløp skulle vært 84.382,96 kroner og forholdet bør subsumeres som simpel utroskap."

- (6) Heller ikke denne gang ble det gjort noen påtegning i tiltalebeslutningen.
- (7) Anken ble henvist til ankeforhandling ved lagmannsrettens beslutning 1. august 2018.
- (8) Hålogaland lagmannsrett avsa 15. oktober 2018 dom med denne domsslutningen:
- "1. **A, født 00.00.1970, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 256, jf. § 255 og straffeloven (2005) § 325, jf. § 324 til fengsel i 90 – nitti – dager.**
  2. **A, født 00.00.1970, dømmes til å dekke statens saksomkostninger med 6 000 – sekstusen – kroner."**
- (9) Av dommen fremgår at lagmannsretten under ankeforhandlingen tok opp med partene spørsmålet om forholdet i stedet burde vurderes under underslagsbestemmelsene. Det fremgår videre at lagmannsretten bygget domfellelsen på at underslaget gjaldt et beløp på 244 519,72 kroner, i samsvar med tiltalebeslutningen slik den opprinnelig var utformet.
- (10) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen. Han har i korte trekk anført at det foreligger brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 6 ved at han ikke fikk tilstrekkelig mulighet til å forberede sitt forsvar mot dom på grov utroskap/underslag. Det utgjør en saksbehandlingsfeil at saken ikke ble utsatt, og det må antas at saksbehandlingsfeilen har innvirket på dommens innhold. Hadde A kjent til påtalemyndighetens syn tidligere, kunne han også trukket anken. Dommen må derfor oppheves.
- (11) *Påtalemyndigheten* har sagt seg enig i at det etter omstendighetene foreligger en saksbehandlingsfeil, og at det er "vanskelig å imøtegå" anførselen om at forsvaret ville vært lagt annerledes opp om tiltalte var kjent med påtalemyndighetens endrede syn tidligere. Ankeutvalget må derfor "kritisk" vurdere om tiltaltes rett til imøtegåelse er blitt tilstrekkelig ivaretatt, og om dette kan ha påvirket rettens avgjørelse, slik at dommen bør oppheves.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalget kan oppheve lagmannsrettens dom uten ankeforhandling når utvalget enstemmig finner det klart at dommen helt eller delvis bør oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (13) Det fremgår av straffeprosessloven §§ 253 og 254, jf. § 327, at påtalemyndigheten både før og under hoved- og ankeforhandlingen kan endre tiltalebeslutningen. Dersom dette skjer under forhandlingene "skal [tiltalte] gis en passende utsettelse når retten finner det ønskelig for forsvaret", jf. § 254 fjerde ledd.
- (14) Av sitatene ovenfor fra tingrettens dom og påtalemyndighetens påtegning, må det legges til grunn at A og hans forsvarer, ved ankeforhandlingens oppstart, med god grunn bygget på at det beløpet påtalemyndigheten ville anføre som grunnlag for domfellelse, var knapt 85 000 kroner. Basert på de opplysningene partene har gitt i ankesaken til Høyesterett, må det dertil legges til grunn at det først var i aktors prosedyre i lagmannsretten at det ble klart for A og forsvareren at påtalemyndigheten hadde endret syn og prosederte på det vesentlig høyere beløpet som fremgår av den opprinnelige tiltalen.
- (15) Beløpets størrelse er i denne sammenheng ikke uten betydning. Det vil inngå både i vurderingen av om underslaget, eventuelt utroskapen, var grov, og ved utmålingen av straff.

- (16) Under disse omstendighetene er det ankeutvalgets syn at det var en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten ikke ga A en passende utsettelse, jf. straffeprosessloven § 254 fjerde ledd. En utsettelse ville gitt ham mulighet til å vurdere situasjonen og å forberede sitt forsvar mot det forhøyete beløpet som fremkom i aktors prosedyre.
- (17) Saksbehandlingsfeilen kommer bare i betraktning dersom det antas at den kan ha virket inn på dommens innhold, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd.
- (18) Det må her legges til grunn at bevisføringen skjedde uten at det fra As side var fokusert på temaer som hadde betydning for beløpets størrelse og for hans skyld knyttet til et vesentlig høyere beløp enn det partene hadde vært enige om. Forsvareren har fremholdt at dersom det lave beløpet hadde vært omstridt, ville forsvaret vært lagt annerledes opp. Påtalemyndigheten har uttrykt at dette "er en anførsel det er vanskelig å imøtegå".
- (19) På denne bakgrunn er ankeutvalget kommet til at det må antas at feilen kan ha virket inn på dommens innhold. Dommen må derfor oppheves.
- (20) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Hålogaland lagmannsretts dom 15. oktober 2018 med ankeforhandling oppheves.

Ragnhild Noer
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)